

Vastaus selvityspyyntöönne

Tarkastuslautakunnalle

Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.6.2017 nykyisten kunnanvaltuutettujen aloittaessaan toimikautensa. Aiemmassa kuntalaissa ei ole tarkemmin määritelty johtavia viranhaltijoita, vaan kunnan tulisi määritellä ne itse. Uusi kuntalaki on saman henkinen.

Kuntalaissa ei ole vaatimusta tilivelvollisten viranhaltijoiden nimeämisestä ennakolta. Aloittaessani Kittilän vt. kunnanjohtajana kesäkuussa 2017 määräystä siitä mistä kukin on vastuussa ei oltu annettu.

Kittilän kunnassa ei ole vastuutettu nimenomaan kunnanjohtajaa kyseisessä asiassa, josta selvitystä pyydetään. Juuri tämän vuoksi on pyydetty kuntalain 125 §:n mukaista selvitystä asiaan.

Kittilän kunta on ollut jo vuonna 2017 poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa, kuten valtionvarainministeriö asian on todennut.

Kesäkuussa 2017 kunnanhallituksessa käsiteltyjen asioiden määrä oli valtava. Aikavälillä 8.6 – 4.7.2017 on käsitelty pykälät § 165 - § 249. Toimielinten järjestäytyminen ajoittui juuri kesäkuuhun 2017.

Kunnan asukaskohtainen vuosikate on yli 1000 euroa asukkaalta vuonna 2017. Kertyneet ylijäämät kunnan taseessa ovat 12.8 miljoona euroa. Talous on saatu toimin vakaalle pohjalle.

Työterveyshuollon korvaushakemus Kelaan on myöhästynyt, mutta on siis toimitettu. Vastaava tilanne on Kolarin kunnassa ja saamani tiedon mukaan se ei ole johtamassa sanktioihin.

1. Hallintojohtaja Esa Mäkinen on kertonut Controller Tuija Långille, että **hän on postittanut** työterveyshuollon korvaushakemuksen lomakkeella Kelalle. Edelleen kunnanhallituksen useat jäsenet ja tarkastuslautakunta ovat tulleet tästä tietoiseksi.
Kunnan kirjaamosta ei löydy merkintää tai kirjausta asiasta. Kirjaamon työntekijä Merja Koivisto on tiedustellut asiaa Kelalta saaden vastauksen, etteivät ole tällaista postia saaneet. Miksi Mäkinen on kertonut näin? Hänen kertomukseensa uskottiin, koska hän on aikaisemmin hoitanut korvaushakemuksen toimittamisen. Lisäksi asia kuulukin hänelle, koska saamani tiedon mukaan vuosittain hän on asian hoitanut tehtäviinsä kuuluvana.
2. Controller Tuija Lång on hakenut (26.1. 2018) Kelasta jälkikäteen kyseisen avustuksen, jota on myös saatu ainakin puolet haetusta. Kyseiseen Kelan päätökseen olisi voinut hakea muutosta Kelasta 30 päivän kuluessa, mikäli siihen oltiin tyytymättömiä. Ovatko hallintojohtaja ja kunnanjohtaja menettelleet näin? Entä controller? Kittilän kunnallahan oli VM:n tulkinnan mukaan poikkeuksellisia hallinnollisia vaikeuksia.
3. Tilintarkastajan arvio tili- ja vastuuvapauden myöntämättä jättämisestä osaltani on kohtuuton. Saadun tiedon mukaan kesäkuu 2017 on ollut jo lisäkuukausi asiassa. Työterveyshuollon Kela korvauksen olisi voinut hakea jo alkuvuodesta, siten tilivelvollinen on myöskin vt. kunnanjohtaja Kyösti Tornberg, mikäli kunnanjohtajaa pidettäisiin muodollisena tilivelvollisena. Tilintarkastaja ei ole ollut objektiivinen. Taloushallintoa

johtaa Controller. Taloushallinnon velvollisuus on seurata taloutta ja raportoida siitä eteenpäin kunnanjohtajalle ja kunnanhallitukselle varsinkin epäkohdista. Mitään viestiä kesäkuussa 2017 en ole saanut taloushallinnosta, ettei korvausta ole haettu ja että sitä pitäisi hakea.

Tilivelvollinen ei voi olla siten yksin kunnanjohtaja, mikäli häntä pidettäisiin tilivelvollisena, mistä olen eri mieltä. Tilivelvollinen täytyy olla hallintojohtaja tai talousjohtaja, koska käytäntö on muokannut asian siten. Katso kohta 5.

Entinen vt. kunnanjohtaja Kyösti Tornberg ei tunnistanut työterveyshuollon kelakorvauksen hakemista tai valvontaa kunnanjohtajalle kuuluvaksi kun asiaa häneltä kysyin toukokuun lopussa 2018.

4. Olen aloittanut työni vt. kunnanjohtajana kesäkuun alusta 2017 tilanteessa, jossa minua ei ole perehdytetty työnantajan puolesta tehtävään. Hoidin virkaa lyhyen pätkän toukokuussa 2017. Minulle ei ole kerrottu, että kyseinen asia kuuluisi nimenomaan kunnanjohtajan valvottavaksi, eikä minulle ole tuotu edes esille ettei asiassa ole toimittu, eikä taloushallinnosta ole kerrottu mitään poikkeavaa tai otettu asiaa esille kesäkuussa 2017. Asiaan on herätty kaikkien toimesta vasta jälkikäteen. Sisäinen raportointi kaipaa remonttia, koska kyseiseen asiaan on havahduttu vasta tammikuussa 2018. Tilintarkastajan viittaus sisäiseen tarkastukseen ei tarkoittane varsinaista sisäistä tarkastusta vaan yleisempää asiaa jää epäselväksi. Mikäli minulle ei myönnettäisi tili- ja vastuuvapautta, katson työnantajani laiminlyöneen työturvallisuuteni.

Oulun Lääninoikeus päätöksellään 6.6.1997 n:o 253/1 toteaa seuraavaa:

-Lyhyeksi määräajaksi valitulla kunnanjohtajan sijaisella N:llä ei ollut mahdollisuutta osoittaa todellisia edellytyksiä perehtyä kunnantalouteen ja sen hoitoon.

-vuonna 2017 on ollut kolme (3) kunnanjohtajan sijaista. Tilanne on hyvin poikkeuksellinen.

5. Kittilän kunnan käytäntö on saadun tiedon mukaan ollut se, että **hallintojohtaja on hakenut vuosittain työterveyshuollon kelakorvaukset Kelalta.**

Toimimiskäytäntö syntyy kunnissa, kuten muissakin organisaatioissa hyvin helposti johonkin asiaan. Kun työterveyshuollon kelakorvauksia on haettu tietyn käytännön mukaisesti, saman käytännön juridisestikin perustellusti voidaan arvioida jatkuvan, jos kyseinen toimija ei muuta esitä. Kyseessä on ollut hallintojohtajan velvollisuuksiin kuuluva asia, siten on kohtuutonta edes olettaa minun olleen tietoinen kyseisen korvauksen hakemismenettelystä uutena vt. kunnanjohtajana. Käytännössä on ollut mahdotonta valvoa, että Mäkinen suorittaa tehtävän.

Kunnanjohtaja ei ole jäsen Kittilän kunnan yhteistyötoimielimessä. Saadun tiedon mukaan hakeminen olisi edellyttänyt yhteistyötoimielimen päätöstä. Minulla ei ole tietoa onko asiaa käsitelty ja jos on käsitelty, miksi hallintojohtaja Mäkinen ei ole toiminut asiassa? Mäkinen on pitänyt tiukasti kiinni tehtävistään ja nimenomaan siitä, että hän hallintojohtajana on myös kunnanjohtajan sijainen. Mäkinen on lomastaan huolimatta hoitanut virkatehtäviään kesäkuussa 2017. Hänellä on siten ollut mahdollisuus hoitaa käytännön mukaisesti tehtävä. On syytä kysyä miksi asiaa ei ole hänen toimestaan hoidettu jo alkutalvena 2017? Aikaa

olisi ollut. Kittilän kunnassa tilikauden päättymiseen kuuluvat tiedot ovat viimeistään maaliskuussa tiedossa.

Koska käytäntö on ollut hallintojohtajan vastuulla, on hänellä virkamieslain ja ainakin 30 vuoden palveluksen jälkeen Kittilän kunnassa velvollisuus hoitaa tehtävänsä kuten hallintolaki edellyttää.

Mäkinen ei ole allekirjoittaneelle kertonut, että hän ei ole ehtinyt hoitaa asiaa tai edes vihjaissut asian hoitamisesta. Huolellisuuden vaatimuksen perusteella Mäkinen ”unohdusta” ei voida siirtää esimiehen vastuulle, joka on juuri vasta aloittanut ja yrittää omaksua organisaation asioita. Hallintojohtaja on vastuussa tapahtuneesta. Mikäli Mäkinen katsoisi että asia ei hänelle kuuluisi ja hän on sen aiemmin hoitanut, olisi hänen tullut kertoa siitä määräajan puitteissa muille viranhaltijoille, ettei hän aio sitä hoitaa.

Hallintojohtajalle kuuluu kunnanvaltuuston päätöksen mukaan kunnan saatavien perinnän valvonta ja henkilöstöhallintoon kuuluvat asiat. Hallintojohtajan tehtäviin kuuluu talousarvion toteutumisen seuranta ja rahatoimen valvominen. Edelleen kunnanjohtajan avustaminen yleisissä hallintotehtävissä, ja kunnan taloudenhoitoon liittyvissä valmistelu- ja valvontatehtävissä. Henkilöstöhallintoon kuuluvia asioita on annettu myös controller Tuija Långille. Kittilän kunnassa uudistettiin hallintosääntöä kunnanvaltuuston päätöksellä 24.8.2015. Päätös kumottiin, koska edellä mainittuja hallintojohtajan tehtäviä ei tarkasteltu samanaikaisesti.

-unohtaminenkin on inhimillistä

-pitkäaikaisella luottamusmieskokemuksellani ei ole asiassa mitään oikeudellista merkitystä.

- virkani hoitamista pyrittiin häiritsemään valituksilla valinnastani

Koska kyseessä on saatavan kaltainen siirtosaaminen vuodelta 2016, on hallintojohtajan tehtävien mukaan valvonnan järjestäminen ollut hallintojohtajan vastuulla. Kunnanjohtaja ei ole siten suoranaisesti vastuussa valvonnasta kyseissä asiassa.

6. Kittilän kunnassa on viisisataa työntekijää. On mahdotonta ajatella, että kunnanjohtaja hoitaisi heidän tekemättömät työnsä. **Tilintarkastaja on loppuraportissaan todennut, ettei kyseessä olevaa asiaa ole säännöillä vastuutettu kenellekään.** Hallintolain näkökulmasta asian ollessa näin epäselvä kunta joutunee pitämään asian omanaan. **Työnantajalla on velvollisuus perehdyttää ja selkeästi määritellä tehtävät.** Olen oikonut vt. kunnanjohtajana useita käytäntöjä ja säästänyt kunnanvarojen käyttöjä. Koska kyseinen asia on aiheuttanut epäselvyyttä, rohkenen tehdä siitä edesauttavia johtopäätöksiä.

7.

Esitän seuraavia toimenpiteitä:

- 7.1 Tilivelvollisten ja muiden vastuullisten kannalta on selkeämpää, jos he tietävät, keitä vastuuvapauslausuma koskee.
- 7.2 Kyseiseen asiaan ja muihinkin siirtosaamisten valvomiseen nimetään osastoittain vastuuhenkilö, jotka ovat tilivelvollisia. Työterveyshuollon Kelakorvauksen hakeminen on syytä antaa controllerin vastuulle.
- 7.3 Tilivelvollisten vastuuta johtamansa toiminnan riskienhallinnasta ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpidosta selkeytetään nimeämällä henkilöt
- 7.4 Tilivelvollisten toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi. Myös tilivelvollisten alaisten huolellisuus tulee arvioitavaksi.

- 7.5 Kunnassa on haettavana ja täytettävänä hallintojohtajan virka. Hänen tehtäviensä nykyaikaistaminen ja määrittely on mahdollista nyt, siten että se selkeyttää myös kunnanjohtajan ja hallintojohtajan tehtäväjakoa.
- 7.6 Kunnan vuosikelloon otetaan ennakoon päivämäärät mihin mennessä siirtosaamisten ja kunnan saatavien perintä hoidetaan: vastuuhenkilöt kenelle asiaa kuuluu!
- 7.7 Määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseen, valvomiseen ja raportointiin. Sisäistä tarkastusta on raportoinnin kautta teroitettava siten, että esimiehilleen alaisten tulee raportoida omista toimistaan ja tehtävien suorittamisesta.

- 7.8 Kittilän kunnalla on ollut ja tulee olemaan hankkeita, investointeja jne.. jotka kunnan koko huomioon ottaen ovat merkittäviä. On suositeltavaa, että näiden osalta luodaan toimintatavat, joilla voidaan varmistaa niiden jatkuva seuranta ja varmistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyys.

-Mainittakoon, että Tampereella on tuore esimerkki vesiliikelaitoksen toimintaan liittyvän Kaupinojan pintavesilaitoksen saneerausurakasta, joka on viivästynyt ja kustannukset ylittyneet merkittävästi.

-Kittilän kunnassa on jouduttu suorittamaan korjausurakoita muun muassa sisäilmaongelmien vuoksi. Kustannuksia on siten syntynyt ennalta arvaamattomista kohteista ja sisäistä valvontaa on haastavaa järjestää näiden osalta.

Tilintarkastaja on todennut, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Kunnanvaltuusto voi päättää tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä kohdallani.

Olen hoitanut virkavelvollisuuksiani kunniallisesti ja parhaimman osaamisen ja taitojeni puitteissa.

Kittilässä 8.6.2018

Timo Kurula
TIMO KURULA